

**Krajský úřad Jihočeského kraje
odbor kultury a památkové péče**

**METODICKÝ POKYN K POSUZOVÁNÍ UMISŤOVÁNÍ FOTOVOLTAICKÝCH
SYSTÉMŮ NA KULTURNÍCH PAMÁTKÁCH A V PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÝCH
ÚZEMÍCH A OCHRANNÝCH PÁSMECH V JIHOČESKÉM KRAJI**

Číslo informace:	21/2022/1/OKPP
Dotčená oblast:	Kulturní památky a památkově chráněná území
Určeno pro:	Orgány státní památkové péče obcí s rozšířenou působností
Platnost:	16. 11. 2022
Účinnost:	16. 11. 2022
Počet příloh:	
Příloha č. 1:	
Vypracoval:	Mgr. Jaroslava Vítovcová, vedoucí oddělení památkové péče

METODICKÝ POKYN K POSUZOVÁNÍ UMISŤOVÁNÍ FOTOVOLTAICKÝCH SYSTÉMŮ NA KULTURNÍCH PAMÁTKÁCH A V PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍCH A OCHRANNÝCH PÁSMECH V JIHOČESKÉM KRAJI

Obsah

Úvodní ustanovení.....	3
Hodnocení	3
Obecné zásady pro umisťování	4
A) Kulturní památky.....	4
B) Památkově chráněná území.....	5
C) Ochranná pásma	5
Příslušenství.....	6
Vysvětlení použitých pojmů	6
Závěrečná ustanovení	6
Negativní příklady instalace FVS.....	7
Pozitivní příklady instalace FVS	10

Část I

Úvodní ustanovení

1) Tento metodický pokyn se týká postupu dotčených orgánů státní památkové péče v přenesené působnosti ve smyslu ustanovení § 42a, dle ustanovení § 29, odst. 1, rozhodujících na základě žádosti dle § 14, odst. 1 a 2, zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, při posuzování umístování fotovoltaických systémů na kulturní památky a na objekty na území s plošnou památkovou ochranou (památkové rezervace a památkové zóny) a v ochranných pásmech.

Jako podklad pro vydání tohoto metodického pokynu bylo využito metodického vyjádření Národního památkového ústavu, generálního ředitelství k posuzování záměrů na osazování fotovoltaických a jiných solárních zařízení na kulturních památkách, v památkově chráněných územích a v ochranných pásmech kulturních památek a památkově chráněných územích vydaného v roce 2022 a materiálu projednaného na Komisi Rady Asociace krajů České republiky pro kulturu a památkovou péči v září 2022.

2) V Jihočeském kraji je zachována řada částí historických městských a vesnických sídel, která byla prohlášena za památkové rezervace a zóny dle ustanovení § 5 a § 6, zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Dvě z nich se dostaly na prestižní Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Na památkové hodnotě kraje se zásadní měrou podílí i dochovaný historický obraz krajiny, jejíž vybrané celky jsou chráněny jako krajinné památkové zóny. Kulturní památky, historické stavby v památkově chráněných územích, dochovanost historických sídel a krajiny to vše je historickým kulturním dědictvím kraje, které by mělo zůstat zachováno. Historické stavby jsou součástí obrazu našich měst, svědky zručnosti a umu našich předků a slouží k poznání naší minulosti. Jejich hodnota spočívá nejen v bohatosti dochovaných forem, ale také v tom, co se z nich můžeme dozvědět o minulosti. Česká republika se připojením k mezinárodní Úmluvě o ochraně architektonického dědictví Evropy (č. 73/2000 Sb. mezinárodních smluv) zavázala zajistit ochranu památek, architektonických souborů a míst.

3) Architektonický výraz historických staveb je zásadním způsobem utvářen jejich hmotou, prostorovým uspořádáním, pojetím fasád a střešního pláště se všemi jejich detaily. U kulturních památek i objektů v památkově chráněných územích je exteriér objektu, včetně střešní krajiny, předmětem ochrany z hlediska zájmů chráněných státní památkovou péčí.

Součástí památkově chráněných území jsou i novostavby, jejichž architektonické pojetí spolu s materiálovým řešením jsou hlavními atributy, kterými se památková péče při jejich povolání zabývá, aby se citlivě začlenily do historického prostředí.

S postupným civilizačním vývojem a soudobými nároky na vybavenost staveb moderními technologiemi, spolu s vývojem ve stavebnictví, se čím dál více prosazuje trend, aby stavby byly co možná nejméně energeticky náročné a zároveň co nejvíce soběstačné. Jednou z nejvíc preferovaných cest je instalace fotovoltaických systémů na pláště staveb i na terén pozemků, přičemž tyto záměry zpravidla výrazně kolidují s hodnotami, které předurčují předmět ochrany z pohledu státní památkové péče.

Část II

Hodnocení

Tento materiál je doporučením, jakým způsobem posuzovat jednotlivé záměry instalací fotovoltaických systémů (FVS) z pohledu zájmů státní památkové péče, neboť každý

projekt je nutné posuzovat individuálně s ohledem na ochranu památkových hodnot objektu, hodnot památkově chráněného území a urbanistických hodnot území.

Při posuzování umístění fotovoltaických zařízení je nutné mít na zřeteli hodnoty, pro které je daný objekt či území chráněno z hlediska zájmů státní památkové péče.

Možnost osazení fotovoltaických systémů na kulturní památky a objekty v památkově chráněných územích je podmíněna jejich památkovými hodnotami. Památkové hodnoty samostatných kulturních památek, či památkově chráněných území, vycházejí ze současného stavu poznání souboru urbanistických, architektonických, uměleckořemeslných, kulturněhistorických a dalších relevantních hodnot a jejich vzájemných souvislostí. Při plánované instalaci FVS tak orgány památkové péče při posuzování dopadů na památkové hodnoty vyhodnocují navrhovaný rozsah systému, umístění, barevnost, odrazivost, reverzibilitu, stavební integraci, viditelnost v blízkých a dálkových pohledech, viditelnost z veřejného prostoru, architektonickou a urbanistickou hodnotu objektu.

Sledovaná kritéria při posuzování FVS orgány památkové péče:

- stupeň památkové ochrany území
- památková hodnota objektu / souboru
- architektonická hodnota objektu
- stáří objektu
- urbanistická hodnota
- uplatnění v blízkých a dálkových pohledech
- viditelnost z veřejných prostranství
- rozsah / velikost FVS
- barevnost
- umístění
- odrazivost
- zásah do střešní krajiny
- tvar střechy, typ krytiny
- stavební integrace
- zásah do stávajících konstrukcí
- reverzibilita

Přípustnost FVS je nutné posuzovat z pohledu všech relevantních kritérií. Výše uvedená kritéria nemají stejnou váhu významu a důležitosti, ale je třeba je posoudit u každého jednotlivého případu individuálně.

Část III

Obecné zásady pro umístování

A) Kulturní památky

Fotovoltaické systémy v kontextu kulturních památek představují ahistorický a cizorodý prvek. Jako takový je v daném případě přípustný naprosto výjimečně.

V mimořádných případech, při citlivém řešení, lze u novostaveb v rámci areálu kulturní památky, prostředí kulturní památky, či na pozemku, který je kulturní památkou, instalaci fotovoltaických systémů zvážit s ohledem na konkrétní návrh a specifické hodnoty kulturní památky.

B) Památkově chráněná území

V památkově chráněných územích je umístování fotovoltaických systémů nutné posuzovat komplexně z hlediska sledovaných hodnot daného území a míry možného narušení těchto hodnot. Zásadní je posoudit, zda se FVS bude uplatňovat v celkových či dílčích pohledech, a to jak v dálkových, tak blízkých. Dále je nutné posoudit jakým způsobem FVS vstupuje do střešní krajiny, ovlivňuje vzhled objektu i jeho hmotnou podstatu. Posoudit je nutné také míru zásahů do stavby, ať už fotovoltaickými moduly a jejich kotvením, tak i souvisejícími instalacemi a doprovodnými zařízeními.

Preferovány jsou stavebně integrované systémy, případně systémy v plochách krytých atikami. Každá instalace musí být individuálně posouzena s ohledem na hodnotu a charakter konkrétního objektu a prostředí.

Památkové rezervace

Fotovoltaické systémy v památkových rezervacích představují ahistorický prvek, který je v daném prostředí nevhodný. Výjimky je možné akceptovat pouze u novostaveb, kdy systémy jsou pohledově skryté (za atikou) či integrované. Důraz musí být kladen na komplexnost řešení, integraci FVS a architektonické ztvárnění objektu jako celku. Je třeba brát v potaz i vliv na okolní nemovitosti s plošnou či individuální památkovou ochranou (odrazy, odlesky apod.).

U staveb historických (tvořících hodnotu prostředí památkové rezervace), je při současném stupni poznání, umístování fotovoltaických modulů nežádoucí, u ostatních historických staveb lze v odůvodněných mimořádných případech (za předpokladu zcela neutrálního vlivu na hodnotu prostředí památkové rezervace), po individuálním posouzení FVS připustit.

Památkové zóny

Fotovoltaické systémy v památkových zónách představují novodobý prvek, který není zcela žádoucí. FVS jsou v odůvodněných případech akceptovatelné, a to v případě FVS skrytých (plošně skládaných, za atikou apod.), dle rozsahu zásahu do hmotné podstaty objektu.

U novostaveb musí být kladen důraz na komplexnost řešení, integraci FVS a architektonické ztvárnění objektu jako celku. Je třeba brát v potaz i vliv na okolní nemovitosti s plošnou či individuální památkovou ochranou.

U historických staveb (tvořících hodnotu prostředí památkové zóny) je nežádoucí umístování v uličních částech střech a fasád. Na dvorních částech střech (např. na novotvarech střešních rovin), na novodobých dvorních přístavbách a na objektech ve vnitroblocích lze ve výjimečných případech, po individuálním posouzení FVS připustit.

Krajinné památkové zóny

Fotovoltaické systémy v krajinných památkových zónách představují novodobý prvek, který není zcela žádoucí. FVS jsou v odůvodněných případech akceptovatelné, pokud nebudou narušeny kulturní hodnoty krajiny, pro které byla KPZ vyhlášena, a to především významné celkové pohledy a průhledy do krajiny. K umístění mohou být zvažovány plochy a stavby, které se pohledově neuplatňují.

C) Ochranná pásma

V ochranných pásmech lze fotovoltaické systémy akceptovat, pokud nebudou narušeny hodnoty předmětu ochrany (především pohledové), pro jejichž ochranu bylo ochranné pásmo vymezeno.

Část IV

Příslušenství

Technologické příslušenství (měniče napětí, akumulátory, kabeláž ...) je třeba primárně umisťovat uvnitř objektu. Při instalaci a demontáži FVS včetně příslušenství a kabelových tras musí být minimalizovány zásahy do stávajících konstrukcí objektu. K zajištění přístupnosti fotovoltaických systémů a jejich obsluhy na střeše objektu je nutné primárně využít stávající prvky (výlezy na střechu, lávky apod.), v případě nově zřizovaných jejich rozsah minimalizovat.

Přílohy k žádosti o závazné stanovisko k záměru osazení fotovoltaických systémů

- specifikace konkrétního řešení FVS – velikost, výkon, množství barevnost, odrazivost (lesklý/matný), nutné zásahy do konstrukcí objektu, definice typu nosné konstrukce FVS, umístění doprovodných zařízení (měniče napětí, akumulátor, kabeláž...), technické listy FVS
- detailní kótovaná výkresová dokumentace stávajícího a navrhovaného stavu – výkres střechy / fasády, řezy objektem vedené v místě FVS
- vizuální uplatnění FVS v dálkových i blízkých pohledech zákresem do fotografie

Potřebnost předložení konkrétních příloh je třeba vždy posuzovat přiměřeně ve vztahu k typu památkové ochrany a podílu nemovitosti na hodnotách památkově chráněného území (např. u nemovitosti v ochranném pásmu není třeba posuzovat umístění doprovodných zařízení, definici typu nosné konstrukce, technické listy FVS, detailní kótovanou výkresovou dokumentaci aj.)

Vysvětlení použitých pojmů

Fotovoltaické systémy (FVS) - systémy využívající sluneční energii k přímé výrobě energie elektrické.

Integrované fotovoltaické systémy – FVS, které jsou zároveň konstrukčním prvkem budovy, nebo jeho součástí. Nejčastěji se setkáváme s fotovoltaickou střešní krytinou – skládanou taškovou, hydroizolační pásy, plechy. Mohou mít ale také podobu skleněné tabule, stínících lamel, fasádních obkladů, či celých pláštěů apod.

Samostatné fotovoltaické modulové sestavy – FVS je samostatné zařízení, které je k budově/terénu obvykle kotveno pomocí vlastní nosné konstrukce. Patří mezi ně u nás nejrozšířenější FV panely skládané do sestav na střechy, nebo samostatně na terén. Lze sem zařadit též flexibilní pásy.

Část V

Závěrečná ustanovení

Tyto zásady by měly být uplatňovány v souladu s výše uvedenými pravidly ve vztahu ke konkrétnímu typu památkové ochrany.

Část VI

Negativní příklady instalace FVS

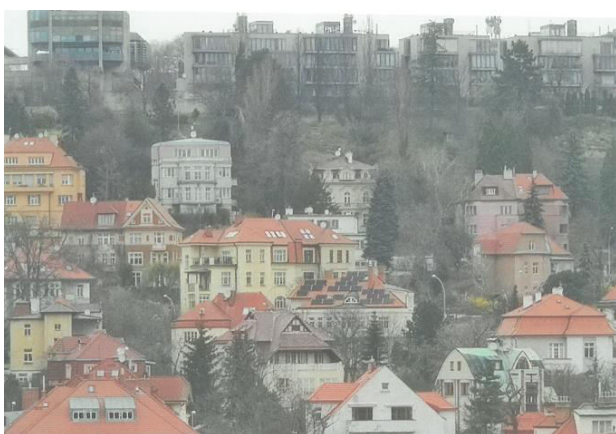
Lidečko, negativní příklad instalace FVS na fasádě a střeše, bez vztahu k charakteru objektu či místa, narušuje celkovou kompozici objektu a významně se uplatňuje ve vnímání širšího území, viditelnost FVS v blízkých i dálkových pohledech, kontrastní barevnost vůči okolním plochám, rušivé odrazy/odlesky na okolní objekty

Valašské Klobouky, negativní příklady instalace FVS na střeše, bez vztahu k charakteru objektu či místa, narušení celkové kompozice objektu, viditelnost FVS v blízkých i dálkových pohledech

Praha, negativní příklady instalace FVS na střeše s keramickou střešní krytinou, narušuje celkovou kompozici objektu, jeho architektonické působení včetně jeho uplatnění v širším kontextu, viditelnost FVS v blízkých i dálkových pohledech

Praha Smíchov, negativní příklady instalace FVS na střeše s keramickou střešní krytinou, narušuje celkovou kompozici objektu, jeho architektonické působení včetně jeho uplatnění v širším kontextu, viditelnost FVS v blízkých i dálkových pohledech

Brno Židenice, negativní instalace FVS na plášť domu, bez vztahu k charakteru objektu či místa, narušuje celkovou kompozici objektu a významně se uplatňuje ve vnímání širšího území, viditelnost FVS v blízkých i dálkových pohledech

Praha, negativní příklad instalace FVS na ploché střeše, FVS panely na nakloněné konstrukci nezanedbatelně přesahují výšky atiky a tím se pohledově uplatňují v blízkých i dálkových pohledech.

Pozitivní příklady instalace FVS

Vesnice Ecuwillens, venkovská farma, fotovoltaické tašky vzhledu pálené střešní krytiny
Zdroj: <http://www.issol.eu/world-first-photovoltaic-solar-panels-installed-protected-sites/>

Břidlicová střešní krytina s integrovanou fotovoltaickou technologií
Zdroj: <https://gb-sol.co.uk/gallery/pvslate/default.htm>

Falcovaná plechová střešní krytina s vrstvou monokrystalických FV článků

Zdroj: <https://www.roofingcalc.com/forward-solar-roof-cost-and-comparisons/>

Fotovoltaické fólie na ploché střechy

Zdroj: <https://www.cez.cz/cs/o-cez/vyrobni-zdroje/obnovitelne-zdroje/voda/vodni-elektrarny/ceska-republika/prelouc-58143>

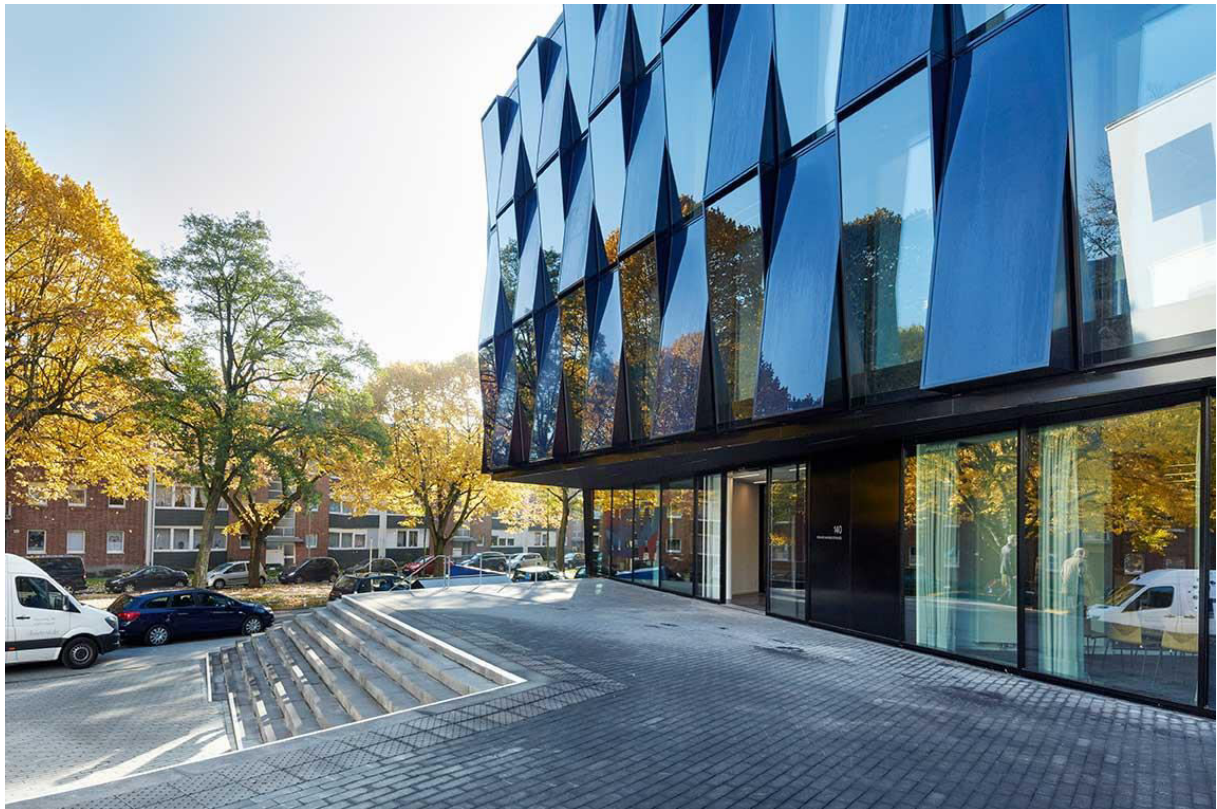
Zdroj: <http://korowatt.cz/solar-roof-korowatt.pdf>

Centrální železniční stanice King's Cross v Londýně – semi-transparentní a transparentní FV moduly
Zdroj: <http://www.srel.net/index.php/bipv-thin-films/>

AGC Technovation Centre, Belgie – semi-transparentní a transparentní FV moduly
Novostavby a stavebně integrované FVS – fasádní plášť
Zdroj: <https://www.stavbaweb.cz/agc-technovation-centre-12581/clanek.html>

Campus Mönchengladbach der Hochschule Niederrhein
Novostavby a stavebně integrované FVS – fasádní plášť
Zdroj: www.new-energie.de/energieeffizienz/new-blauhaus